Η αγάπη του Θεού και η ελευθέρα εκλογή του ανθρώπου (Ιερομόναχος π. Φιλόθεος Γρηγοριάτης)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 29 Μαΐου, 2013

«Ο Θεός αγάπη εστί» μας λέγει ο Ευαγγελιστής Ιωάννης (Α' Ιωάν. δ', 8). Και όντως αυτός είναι ο καλλίτερος χαρακτηρισμός του Θεού. Για να καταλάβουμε εμείς οι άνθρωποι, τί είναι ο Θεός.
Κατά τον ιερό Διονύσιο τον Αρεοπαγίτη βέβαια, και σύμφωνα με την αποφατική θεολογία της 'Εκκλησίας, ο Θεός υπερβαίνει κάθε έννοια ανθρώπινη. Δεν είναι ούτε ψυχή, ούτε λόγος, ούτε δύναμις, ούτε φως, ούτε ζωή, ούτε ουσία, ούτε χρόνος, ούτε επιστήμη, ούτε αλήθεια, ούτε βασιλεία, ούτε σοφία, ούτε αγαθότης... (βλ. Περί Μυστικής Θεολογίας, κεφ. ε').
Ωστόσο, ας μου επιτραπεί να πω, θα μπορούσε να γίνει κάποια εξαίρεσις για το όνομα "αγάπη". Ο Θεός δεν είναι τίποτε άλλο παρά Αγάπη.

Και πράγματι ο Θεός, ο Θεός των Πατέρων μας, ο μόνος αληθινός Θεός, δεν είναι ένας τιμωρός Θεός, ή έστω ένας "δίκαιος", κατά τα ανθρώπινα μέτρα και σταθμά. Όχι όπως ένας δίκαιος αστυνόμος που οφείλει να επιβάλλει την τάξη καταγράφοντας με λεπτομέρεια τις παραβάσεις μας. Ή όπως κάποιος δίκαιος δικαστής που έργο του είναι να κρίνει αμερόληπτα, για να φανερώσει και τιμωρήσει τον ένοχο και παραδειγματίζοντάς τον να επιφέρει δικαιοσύνη και ικανοποίηση στην έννομο τάξη.

Αλλά ο Θεός μας δεν είναι έτσι "δίκαιος". Αλλοίμονο μας αν ήταν ! Ο Θεός μας είναι ο Πατέρας μας. Ο Θεός μας "άγάπη εστί".

Υποβάλλεται όμως από πολλούς η ερώτηση – απορία της ανθρώπινης αδυναμίας:

"Γιατί τότε να υπάρχουν τόσες θλίψεις, τόσες αδικίες και δυστυχίες στον κόσμο, αφού ο Θεός είναι αγάπη;"

Σε απάντηση θα μπορούσαμε να παραθέσουμε τα λόγια του μακαριστού π. Επιφανίου Θεοδωροπούλου:

"…Χωρίς Χριστό ο κόσμος είναι θέατρο του παραλόγου. Χωρίς Χριστό δεν μπορείς να εξηγήσεις τίποτε. Γιατί οι θλίψεις, γιατί οι αδικίες, γιατί οι αποτυχίες, γιατί οι ασθένειες, γιατί; γιατί; γιατί; Χιλιάδες πελώρια "γιατί". Κατάλαβέ το. Δεν μπορεί ο άνθρωπος να προσεγγίσει, με την πεπερασμένη λογική του, την απάντηση όλων αυτών των "γιατί". Μόνο με τον Χριστό όλα εξηγούνται. Μας προετοιμάζουν για την αιωνιότητα. Ίσως εκεί μας αξιώσει να πάρουμε απάντηση σε μερικά "γιατί"…" (π. Επιφανίου Θεοδωροπούλου, Διάλογος με ένα Μαρξιστή. Καλαμάτα, 1989, σελ. 20).

Αγάπη λοιπόν ο Θεός και αγαπά τον άνθρωπο, το δημιούργημά Του. Έτσι επιθυμεί και την κοινωνία μαζί Του: Κοινωνία αγαπητική αγαπωμένων προσώπων. Και ο άνθρωπος, ως πρόσωπο, μπορεί να αγαπήσει τον Προσωπικό Θεό, εφ' όσον αληθινή αγάπη μόνο σε πρόσωπα μπορεί να κατευθυνθεί και να υπάρξει. Ζώα, αντικείμενα, ιδέες ή φιλοσοφίες, το μερικό ενδιαφέρον του ανθρώπου μπορούν και πρέπει να ελκύουν, κι όχι τον όλο άνθρωπο. Γι' αυτό και κάθε περίπτωση που υπερβαίνει το μέτρο αυτό της απλής συμπαθείας και ενδιαφέροντος προς αυτά, εκφυλίζεται και καταλήγει σε πάθος, αδυναμία ψυχής, αλλά ποτέ δεν είναι αγάπη αληθινή. Αγάπη αληθινή, προσωπική, δονεί τον όλο άνθρωπο ως τα βαθύτατα του είναι του, και τον έλκει προς το αγαπώμενο πρόσωπο.

Και ο προσωπικός Θεός μας, δεν είναι ο θεός των φιλοσόφων, των σκεπτικιστών, αλλά ο Θεός των Πατέρων μας, που είναι Πρόσωπο και όχι ιδέα.

Αυτός ο Θεός από την εκστατική Του αγάπη προς το προσωπικό Του δημιούργημα, τον άνθρωπο, εξέρχεται με τις άκτιστες ενέργειές Του και κοινωνεί μαζί του σε μια κοινωνία αγάπης, εν Χριστώ, στην Εκκλησία Του.

Προϋπόθεση αληθινής και βαθειάς αγάπης είναι η ελευθέρα προαίρεση. Δεν είναι δυνατόν να αγαπήσει κανείς κάποιο άλλο πρόσωπο, πιεζόμενος να το κάνει αυτό, από κάποια ανάγκη ή βία.

Ο άγιος Θεός από σεβασμό και πατρική εκτίμηση και αγαπητική διάθεση προς τον άνθρωπο, τον θέλει ελεύθερο, δεν του επιβάλλεται, αλλά περιμένει την ελευθέρα προσωπική του εκλογή. Το να αποδεχθεί δηλ. τον Θεό στην ζωή του ή να Τον απορρίψει.

Ο Θεός λοιπόν έρχεται προς ημάς και αποκαλύπτει τον Εαυτό Του, αφού με ελευθερία αγάπης Τον δεχθούμε στην ζωή μας. Και μας φανερώνεται η δόξα και η Χάρις Του και εμείς απολαμβάνουμε την ευλογημένη παρουσία Του. Και εκ πείρας μαθαίνουμε τί σημαίνει ζωή με τον Θεό, και πώς είναι η κοινωνία με τον Θεό. Εφ’ όσον, αν δεν μας αποκαλυφθεί από Εκείνον, δεν μπορούμε μόνοι μας να Τον εύρουμε, να Τον γνωρίσουμε, τον Δημιουργό και Κτίστη μας.

Αντιθέτως Τον απορρίπτουμε από την ζωή μας και δεν Τον αγαπούμε, όταν αδιαφορούμε για τις εντολές Του, σύμφωνα και με τον λόγο Του: “ Ο έχων τας εντολάς μου και τηρών αυτάς, εκείνος εστιν ο αγαπών με” (Ιωάν. δ’, 21). Κλείνουμε έτσι τα αυτιά μας στην πρόσκλησή Του και μένουμε μόνοι μας χωρίς Θεό, ανίκανοι να αγαπήσουμε, γευόμενοι την απελπιστικά πικρή οδύνη της φιλαυτίας μας.

Μας αφήνει ο Θεός να διαλέξουμε μόνοι μας και δεν μας επιβάλλει την παρουσία Του. Όμως διακριτικά μάς βοηθεί να ξεπεράσουμε την ανθρώπινη αδυναμία μας και να εκλέξουμε το συμφέρον σε μας. Και το συμφέρον μας, άσχετα αν το καταλαβαίνουμε ή όχι, είναι να Τον εύρουμε, να Τον γνωρίσουμε, να ενωθούμε και να μείνουμε μαζί Του. Αυτός είναι κι ο σκοπός της ζωής μας, γι’ αυτό πλασθήκαμε απ’ Αυτόν.

“Αύτη δε εστιν η αιώνιος ζωή, ίνα γινώσκωσί σε, τον μόνον αληθινόν Θεόν και ον απέστειλας Ιησούν Χριστόν” (Ιωάν. Ιζ΄, 3).

Έχει τους τρόπους Του να πλησιάζει ο Θεός την κάθε ψυχή. Να την ελκύει προς τον Εαυτό Του. Να την πληροφορεί για την παρουσία Του, να της ομιλεί, να της δίδει ευκαιρίες, αφορμές και δυνατότητες για να Τον πλησιάσει κι αυτή και να Τον

γνωρίσει, για να χαρεί και να ζητήσει ο άνθρωπος να μείνει ο Θεός μαζί του.

Αν η ψυχή, δεκτική στην Χάρι του Θεού, Τον πλησιάσει και ποθήσει την κοινωνία Του, τότε ο Θεός αρχίζει ένα άγιο “παιγνίδι” μαζί της.

Πότε της ομιλεί με γλυκύτητα και τρυφερότητα, και τότε η ψυχή φτερουγίζει στα ουράνια από ένα ιερό, θείο έρωτα, λησμονώντας όλα τα επίγεια.

Πότε της κρύβεται και εκείνη τρομαγμένη από την φαινομενική μοναξιά της Τον ψάχνει λυπητερά και υπομένει ένα άγιο μαρτύριο.

Ώσπου και πάλι της φανερώνεται, αυξάνοντας έτσι τον εράσμιο γι’ Αυτόν πόθο της και καθαίροντάς την καλλίτερα. Για να μεγαλώσει την ένωση και κοινωνία μαζί της και να την οδηγήσει σε μεγαλύτερες χαρές και ευλογίες, από δόξα σε δόξα.

Και τούτο συνεχίζεται μέχρι το τέλος της ζωής του ανθρώπου, και αναλόγως της δεκτικότητός της κάθε ψυχή μετέχει στην χαρά της αγαπητικής αυτής κοινωνίας με τον Κύριό της.

Υπάρχουν όμως και ψυχές, και δεν είναι δυστυχώς λίγες, που δεν δέχονται (αλλοίμονο !) τον Θεό και Κύριό τους, από εγωισμό, φιλαυτία και φυγοπονία, και παρασύρονται από τον διάβολο. Ταλαιπωρούνται στα αδιέξοδα της μακρυά από τον Θεό επιγείου ζωής τους. Μέσα σε αμέλεια, αδιαφορία ή άσκοπες αναζητήσεις και ασχολίες ή πρόσκαιρες μάταιες ηδονές, που πολύ γρήγορα μετατρέπονται σε οδύνες θανάτου. Κι όλα αυτά τις αποκοιμίζουν, τις σκλαβώνουν και τις καταστρέφουν για την αιώνιο απώλεια.

Γίνεται έτσι ένας φοβερός, συνταρακτικός αγώνας σ’ αυτές τις ψυχές. Ένα δίλημμα

ζωής και θανάτου τίθεται κάθε ημέρα, κάθε ώρα, ίσως κάθε στιγμή:

Να κάνουν μία καλή αρχή, να αποτινάξουν τα δεσμά αυτά της σκλαβιάς τους;

Να απαρνηθούν τα δικά τους καταστρεπτικά θελήματα;

Να αγωνισθούν να απαγκιστρωθούν από τα νύχια του αιμοβόρου εχθρού τους, του διαβόλου; Και να αρχίσουν σιγά – σιγά μία νέα ζωή για την επανασύνδεσή τους με τον άγιο Θεό, με άσκηση, νίψη, προσευχή, εγκράτεια;

Ή να καταποθούν τελείως από την απελπισία και να παραδοθούν πλήρως χωρίς καμμία αντίσταση, χωρίς αντίδραση, στις γήινες ματαιότητες, στην αβουλία, στην απραξία, στις χοϊκές, απάνθρωπες και αντίθεες απολαύσεις της σαρκός; Και να παύσουν έτσι εντελώς να επιθυμούν τον Θεό και την κοινωνία Του;

Και αν επικρατήσει με την Χάρι του Θεού το πρώτο και γίνει απόφαση και η απόφαση πράξη, επιστρέφει η πρώην άσωτος ψυχή στον οίκο του Πατρός της εν μετανοία και συντριβή επαναλαμβάνοντας και αυτή:

“Πάτερ, ήμαρτον εις τον ουρανόν και ενώπιον σου και ουκ ειμι άξιος κληθήναι υιός σου…” (Λουκ. ιε’, 21).

Και ο Πανάγαθος Πατήρ που έσπευσε να την προϋπαντήσει, την εναγκαλίζεται, την εισάγει στον οίκο Του, στην Βασιλεία Του, και αρχίζει η μεγάλη χαρά, το πανηγύρι της ψυχής που κλαίει από ανέκ-φραστη ευγνωμοσύνη για την αγάπη του Πατέρα της.

Αν όμως δεν θελήσει, από εγωισμό, να επιστρέψει στον Πατέρα, συνεχίζεται το φοβερό της μαρτύριο εντονώτερο. Ταλαιπωρείται αφάνταστα, έστω κι αν δεν το ομολογεί, έστω κι αν στους έξω φαίνεται χαρούμενη, ευδιάθετη, ικανοποιημένη. Έστω κι αν κι αυτή η ίδια δεν το αισθάνεται συνειδητά.

Και πέφτουν θύματα του διαβόλου ψυχές που πριν ήσαν καλές, αγνές και χαριτωμένες.

Κυλίονται στον βόρβορο των χειρίστων παθών και ατιμιών, μολύνονται συνειδήσεις καθαρές, αμαυρώνεται το κατ’ εικόνα.

Άνθρωποι κάθε ηλικίας, γένους και φύλου, ακρωτηριάζονται και παραλύουν πνευματικώς και υποφέρουν.

Αχρειώνεται το της ψυχής ωραίον, λερώνεται και καταξεσχίζεται η θεοΰφαντος στολή του αγίου βαπτίσματος. Εξευτελίζεται και ταπεινώνεται το ηγεμονικόν του νοός, και περιπίπτουν άνθρωποι, που πλάσθηκαν για την δόξα του ουρανού, ελεεινά θεάματα του χαιρεκάκου εχθρού της σωτηρίας μας.

Ακόμη και τα εξωτερικά στοιχεία και χαρακτηριστικά τους, που πριν μαρτυρούσαν για την θεϊκή καταγωγή τους, τώρα κι αυτά παραμορφώνονται:

Η “ομορφιά” τους τώρα είναι φρικτή και απαίσια.

Η “ευγένειά” τους και το χαμόγελό τους, απάνθρωπα και δαιμονικά υποκριτικά.

Η “κοσμιότητά” τους και οι “λεπτοί τρόποι” τους, απατηλή όψις του ξεπεσμού τους.

Τα έργα, τα λόγια, ο “πολιτισμός” τους, πονηρά, ρηχά και ψεύτικα. Όλοι οι τρόποι τους και το είναι τους αναδίδουν οσμή θανάτου και δυσωδία πνευματικής αποσυνθέσεως.

Η απουσία του Θεού σημαδεύει την ζωή τους και τον απολίτιστο αυτόν “πολιτισμό” τους.

Πόσος πόνος για τον άγιο Θεό, τον “θέλοντα πάντας ανθρώπους σωθήναι και εις επίγνωσιν αληθείας ελθείν”!

Πόσος πόνος για την Εκκλησία!

Πόση οδύνη να τα γνωρίζουμε όλ’ αυτά και να τα συναντούμε γύρω μας, να τα διαπιστώνουμε σε πολλές ψυχές, “υπέρ ων Χριστός απέθανε”!

(«Ο εν Χριστώ Αγώνας μέσα στην αποστασία της εποχής μας», Δ΄έκδοσις. Ι. Μ. Οσίου Γρηγορίου, Άγιον Όρος 1998, σ. 14-22)

(Πηγή ηλ. κειμένου: pemptousia.gr)